

4^{ος} ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ
2015 – 2016

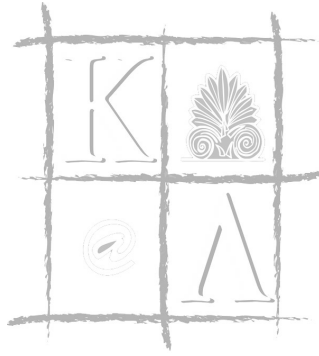
3^ο ΒΡΑΒΕΙΟ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΔΗΜΗΤΡΑ ΝΙΚΗΤΕΑ

Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

49^ο ΛΥΚΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

«ΠΑΕΙ ΕΦΥΓΕ ΤΟ ΤΡΕΝΟ, ΕΦΥΓΕΣ ΚΑΙ ΄ΣΥ»

*Αφιερωμένο στον διαφορετικό αδερφό μου,
που είναι σπύρτο.*

“ Πάει έφυγε το τρένο, έφυγες και ‘συ, ”

7:57 π.μ. Σκηνή πρώτη:

"Τα παιδιά κάτω στο κάμπο κυνηγάνε τους αστούς."

Είχα σταχυολογήσει αυτό το στίχο του Χατζιδάκι, σε μια μουσική του δημιουργία που την κατεβάσει χθες το βράδυ, στο mp3. Τα παιδιά κάτω στη πόλη κυνηγάνε τους μισθούς. Όμως ούτε νωθρά είναι, ούτε δύστοκα. Λίγο αποπροσανατολισμένα, σαν να έχουν απομαγνητιστεί οι πυξίδες τους. Τα παιδιά της πόλης δεν μπορούν να δουν το φως, ανάμεσα απ' τις πολυκατοικίες και ξεχορταριάζουν το νου τους από την ανώφελη υπερπληροφόρηση στα τρένα. Οι συρμοί του τρένου ενταφιάζουν τα όνειρα, διατρέχοντας τις πόλεις ξυστά, αδέξια, σχεδόν επιδερμικά. Αναπάλλονται τα μάτια με τα γρήγορα περάσματα τους.

Αναρωτήσεις...

Τι φαγητό να φτιάξει σήμερα η μητέρα; Λες να με γουστάρει; Θα μείνω άνεργη;
Προλαβαίνω την 1η ώρα; Τραίνο ή τρένο;
Νομίζω “τρένο.” Το τρένο γράφεται με έψιλον αν έχεις λίγη αισθητική.

8:00 π.μ. Σκηνή δεύτερη :

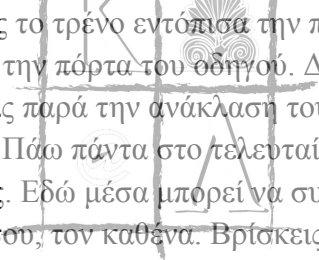
“Προσοχή στο κενό μεταξύ...”

Προς Πειραιά: Αιλουροειδή κορμιά, εργάτες και εργαζόμενοι, αθύρματα αλκοολισμού, γονυπετείς ναρκομανείς, ακριβοθώρητες σκιές, βιαστικοί μαθητές, πρόσφυγες που σέρνονται νωχελικά από μια άλυτη κατάρα. Βυθομετρεί τη μοίρα της η καταραμένη ρουτίνα. Περιμένουν.

Κενό

Προς Κηφισιά: Δημοσιογράφοι, φωτογράφοι, μπλόγκερς, κληρονόμοι του προπατορικού αμαρτήματος, βρίσκονται σε απόσταση. Νείρονται να μετουσιωθούν τα δάκρυα των απέναντι σε συγγραφικό μελάνι. “Κάντε κάτι τρελό επιτέλους”. Περιμένουν.

Έρχεται σε τρία. Χτυπάω το μειωμένο μου εισιτήριο όσο χτυπάει η καρδιά μου όλο και πιο μειωμένα. Τρία λεπτά ολόκληρα, που πρέπει να υπεκφύγω κάθε κοινωνική αλληλεπίδραση, κάθε βλεμματική επαφή, κάθε γνέψιμο. Τρία λεπτά. Μια μικρή μου ψύχωση είναι πως δεν αντέχω καθόλου το ενωτικό με το χρόνο ήχο του τικ-τακ. Τα μεγάλα ρολόγια της αποβάθρας αρχίζουν να ξεπετάνε γδούπους-θηρία ανά δευτερόλεπτα. Είναι ότι πιο χειριστικό για τους παλμούς της καρδιάς και την σχετική ελευθερία της σκέψης. Αποσυντονίζομαι με το συμπερασματικό ρυθμό τους. Και οι φωταγωγημένοι σταθμοί μοιάζουν αταξικοί, άχρονι, λείοι, μπροστά στην ταχύτητα της καθημερινότητας, είναι αγχωτικά φοβικοί κάτω από την επιφάνεια της γης... ένας άλλος κόσμος. Εδώ είμαστε όλοι ίσοι. Όπως όταν κοιμόμαστε.

Έφτασε και πριν φρενάρει εντελώς το τρένο εντόπισα την πολυπόθητη μου άδεια γωνία. Αυτή που βρίσκεται πίσω από την πόρτα του οδηγού. Δεν έχει παράθυρα. Προτιμώ την αληθινή όψη της Αθήνας παρά την ανάκλασή του εαυτού μου. Στριμώχνω τα χοντρά μου μπούτια και σωπαίνω. Πάω πάντα στο τελευταίο βαγόνι, με τα πλαστικά ποδήλατα με τις κλαταρισμένες ρόδες. Εδώ μέσα μπορεί να συναντήσεις την οικογένεια σου, τους φίλους σου, τους εχθρούς σου, τον καθένα. Βρίσκεις συχνά, μασσμένους σωματότυπους με καραμανλικά κουστούμια που στηριζόμενοι μόνοι τους με τα μισάνοιχτα σφιχτοδεμένα όξφορντ παπούτσια τους, κυρίες με αυστηρά καρέ που καμία τρίχα δεν εξέχει από την τετραγωνισμένη κουπ και δεν γαργαλάει το σβέρκο, παιδιά που τραβάνε τα κοντά φορέματα νταντάδων-ξεθεωμένων υπηρετριών, όμορφες ξανθές ψηλές κοπέλες που απορείς πως χρησιμοποιούν μέσα μαζικής μεταφοράς, αποτυχημένους επαναστάτες, τρελούς με κενά στα δόντια και κόκκινα τρύπια ολσταράκια αγορασμένα από κάποιο εξαρχειώτικο σεκοντ-χαντ μαγαζί. Ενώ σπάνια βρίσκεις πεντακάθαρες, άβαφτες, σεπτές, μαθήτριες. Με μείκαπ, πούδρα, κονσίλερ, και με άλλα αμέτρητα καλλυντικά της λήθης προσπαθούν να κρύψουν τις ανεξίτηλες φακίδες, μα μάτια γιατί το μωσαϊκό αραβούργημα που έχουν στο πρόσωπο τους αφήνει νωπές τις μνήμες απ' τα παιδικά καλοκαίρια. Λείπουν οι φιλιαναγνώστες, ίσως να διαβάζουν κάποιοι επιβάτες κάνα διαφημιστικό πανάκριβον gadgets. Απουσιάζουν τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Τα κρύβουν στα κουτιά. Στα σπιρτόκουτα, μάλλον αφού είναι σπύρτα. Και όπως κάθε σπύρτο έτσι και αυτά πρέπει να τα φυλάσσονται μακριά απ' τα παιδιά, σε δυσπρόσιτο σημείο, εκεί που κρύβουν οι μεγάλοι τα ψαλίδια, τα φάρμακα, τα κόκκινα βιβλία, την αλήθεια.

8:06 π.μ. Σκηνή τρίτη:

“Επόμενη στάση “Εκπαίδευση””.

Εδώ κατεβαίνουν αγελαία, μαθητές, φοιτητές, καθηγητές, διανοούμενοι, διανοουμενίστικοι. Μα όλο και πιο έντονα ακούγεται το ακορντεόν. Επιτέλους, τέχνη! Στις μέρες μας δεν ηχούν πια ούτε οι “ξεχαρβαλωμένες κιθάρες”. Ένας άμωμος ήχος προσπελάζει όλα τα αυτιά των επιβατών, κάποια σκονισμένα, κάποια τρυπημένα, κάποια ατροφούν. Όλο και πιο έντονα ακούγεται το καταβεβλημένο βάδισμα. Καμία συγκίνηση. Το χαμερπές κοινό, καλωσορίζει τον επαίτη με ένα αμετακίνητο, αγριωπό βλέμμα, που πύκωνε όλο και περισσότερο με κάθε νότα που ξεχειλίζε. Τα μπλαβισμένα μάτια του μου ψιθύρισαν "Συγγνώμη για την ενόχληση". Μα από τότε η τέχνη ενοχλούσε;

Τεντώνει, ευθαρσώς, το χέρι του, ο τάχα αισθαντικός καθηγητής των Μαθηματικών, κερνώντας την, τα ρέστα του εισιτηρίου του. "Απαλλάχτηκα και σήμερα από κάθε ηθικό παράπτωμα. Ενώ, οι υπόλοιποι, σαν παρανυχίδες που δύσκολα μπορούν να ξεριζωθούν άρδην κάθονται αναπαυτικά και απέχουν παρασάγγας" αναθεματισμένα, συλλογίζεται ο καθηγητής που βράζει στο πυρετό της έπαρσης. Εκ των πραγμάτων, εκεί ποντάρει ο επαίτης. Στα διψασμένα νάρκισσα πλάσματα.

"Άκουσα πως το μάθημα της Λογοτεχνίας, έχει αφαιρεθεί από τις Πανελλήνιες" "Εγώ διάβασα στο ιντερνέτ πως οι αίθουσες των δημοσίων σχολείων θα ασφυκτιούν με τμήματα των 30 ατόμων, όταν μέχρι πρότινος δε ξεπερνούσε του 25 μαθητές. Το τρένο επιταχύνει όταν διαβαίνει από παραμελημένα, ετοιμόρροπα παιδευτικά κέντρα της

γειτονιάς. Κάνει θόρυβο η μηχανή, όταν ανοίγουν οι συζητήσεις για τα ποιήματα που μας σαγήνευσαν, για τα βιβλία που δε τα διαβάσαμε ποτέ αλλά μας διάβασαν.

-Τι έχουμε πρώτη ώρα;

-Ιστορία, το φελέκι μου.

-Διάβασες ή.....μπα;

Ένα γνέψιμο ακούσε για να καταλάβει. Δεν μπορούσαν να καταλάβουν πως σταθερή κρηπίδα στη ζωή μας είναι η γνώση της Ιστορίας. Ούτε και 'γω τόσα χρόνια. Μια αγγαρεία. Μια φάρσα στο βεβαρημένο μου εφτάωρο. Μέχρι που άρχισε να μου γεμίζει το μάτι στη Β' Λυκείου. Ίσως, φέτος, εκείνο το σχολικό βιβλίο ήταν το πρώτο εγχειρίδιο, το οποίο ξεπερνούσε το τυπολατρισμό-φορμαλισμό της παρουσίασης των ιστορικών γεγονότων. Αδιάσειστα, ασθμαίνω με την απομνημόνευση ημερομηνιών αλλά αποτελεί ενδεδειγμένο εφόδιο για την διαύγεια του πνεύματος και την ικανότητα της ενσυναίσθησης πως η γνώση του παρελθόντος μπορεί να φαλκιδεύει την ανατροφοδότηση της πόλωσης, τον απογαλακτισμό, το κάλπικο, το δήθεν. Μακρύς ο δρόμος για τον εξευγενισμό.

Δεν θέλω να κατέβω σήμερα στην ίδια στάση. Αισχύνομαι, βέβαια, γιατί είμαι ένα κοινό "φυτό", όπως με καλούν οι συμμαθητές μου. Μα το 'χα τιμή και καμάρι, και διαχωριστική γραμμή απ' τις κοπάνες από επιλογή. Έπαιρνα αριστεία όχι γιατί ήμουν άριστη αλλά άρρωστη. Τα αριστεία είναι στοιβαγμένα στο ροζ παιδικό μου δωμάτιο και φοβάμαι μήπως προοιωνίζουν άκυρες διαγνώσεις ψυχής.

Δε δαιμονοποίησα ποτέ τις διακρίσεις μα αντανακλά τις προσδοκίες, τις δικές μου και των γονιών μου. Και τόσο ευκαταφρόνητο όσο η βαθμολογία που λειτουργούσε σαν στυλοβάτης, λειτουργούσε σαν τροχοπέδη στις αποτυχίες. Δεν είχα εμμονή για την απόκτηση του, προς Θεού. Αλλά στην Β' Λυκείου το έχασα και είχα στεναχωρηθεί, όπως πικραίνονται οι έφηβοι και έπειτα το ξεχνούν γιατί προκύπτει άλλο, σοβαρότερο πρόβλημα.

Μια πνευματική περιχαράκωση Ένας πνευματικός έρεβος, που φέρνει μαζί του ταντάλεια δεινά.

Παιδιά νέα στα καθίσματα του τρένου. Άλλα διαβάζουν μηνύματα στα κινητά... Κάποια μιλούν ψιθυριστά στα ακουστικά και πίνουν πικρούς φραπέδες. Κυρίες δίπλα τα κοιτούν με σηκωμένο φρύδι και "μην με λερώσεις με το καφέ σου, παιδάκι μου". Μετά ασφυξία..και ζύμωση όμως.

Δεν γεννήθηκαν για να αλλάξουν τον κόσμο. Από κάποια ανασφάλεια ή από την μητρική προστασία τη σκανδαλώδη, θα μείνουν λιμνάζουσα. Κάτι ζουν, ανασαίνουν και περιεργάζονται.

Σε λίγο φρενάρει το τρένο και φοβάμαι πως θα χάσουν πάλι την ισορροπία τους. Σύμφωνα με τον πρώτο νόμο του Νεύτωνα, φταίει η αδράνεια τους.

- Δήμητρα, κατεβαίνουμε.
- Κατεβαίνετε, λοιπόν.

Μακρύς ο δρόμος για την αληθινή ζωή.

Και για όποιον απορεί: Εγώ αποχώρησα μαζί με τον επαίτη, τον φίλο με το ακορντεόν.

"Πάει, έφυγε το τρένο. Έφυγες και 'συ."